

УДК 656.073.51:004.031.43

Б.О. Кушим; Ю.О. Сілантьєва, канд. техн. наук, доц.; Н.А. Катрушенко

Національний транспортний університет, Україна

ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ ДЛЯ ТРАНЗИТНИХ ПЕРЕМІЩЕНЬ

Bohdana Kushym; Iuliia Silantieva, Ph.D., Assoc. Prof.; Nataliia Katrushenko
INFORMATION SYSTEMS FOR CUSTOMS TRANSIT PROCEDURES

Порядок переміщення й оформлення товарів у митному режимі транзиту в Україні чітко визначений національним законодавством [1, 2] і має декілька реалізацій залежно від способу забезпечення сплати митних платежів, однак, останнім часом зазнає поступових змін у зв'язку із імплементацією міжнародних угод на виконання торгових й митних зобов'язань [3-5]. В першу чергу, це пов'язано з інтеграцією інформаційних систем митних органів Європейського союзу і України для забезпечення безпеки транскордонних переміщень осіб, товарів і транспортних засобів; іншою метою є розвиток міжнародних торговельних відносин. Однак, які б не були тригери цих змін, обмін достовірними даними стає постійним супутником бізнесу.

В рамках оновленої транзитної системи України, окрім митної декларації, товаротранспортних документів, книжки МДП і А.Т.А. (або CPD), для декларування у митний режим транзиту товарів, транспортних засобів комерційного призначення можуть використовуватися митні декларації окремих типів, що відповідають типам митних декларацій, запроваджених Конвенцією про процедуру спільного транзиту. Згідно із процедурою спільного транзиту (Т1, Т2) суб'єкт процедури подає транзитну декларацію митниці відправлення засобами комп'ютеризованої транзитної системи NCTS, а митниця відправлення видає декларанту транзитний супровідний документ (TAD), доповнений списком товарних позицій (TLOI) і номером MRN. При цьому підкреслюється, що товари повинні бути переміщені в митницю призначення економічно обґрунтованим маршрутом, який визначають в електронній транзитній системі принаймні назвами країн, у строки, встановлені із урахуванням цього маршруту, транспортного засобу, окремих норм й положень, а також додаткової інформації від суб'єкта процедури [6]. В системі NCTS обмін електронними повідомленнями відбувається на трьох рівнях: між економічними операторами й митницями; між митницями однієї країни; між національними митними адміністраціями чи з Європейською комісією. Окрім внесення даних по транзитній декларації, MRN та TLOI, в системі відбувається послідовний обмін повідомленнями між митницями відправлення, транзиту й призначення. Наприклад, митниця призначення надсилає повідомлення «Arrival advice - AA» (IE006) до відповідної митниці відправлення після прибуття до неї певної партії товарів. Доступ економічних операторів до системи здійснюється через інтернет сайт митниці чи комп'ютерну програму із передачею даних за допомогою EDI.

З листопада 2020 року перевізники зобов'язані подавати до митного органу України загальну декларацію прибуття, що фактично є оперативною передачею даних узгодженого формату щодо особливостей постачання товару до електронної транзитної системи [4]. На початковому етапі розгортання нової системи зазвичай виникають потреби приведення у відповідність всіх пов'язаних нормативних актів (наприклад, [7]), корегування відповідальності за порушення, підтримки зворотного зв'язку із суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності.

Для попереднього інформування щодо ввезення товарів на територію ЄС, у тому числі з метою транзиту, в ЄС впроваджується інша оновлена електронна система – ICS2 (Import Control System), яка буде функціонувати до 2024 року паралельно із своєю

попередницею ICS1. В систему декларанти розміщують попередню декларацію ENS, а митні органи здійснюють аналіз ризиків постачання, відмічають прибуття транспортного засобу на митницю для пред'явлення і контролю товарів у разі необхідності. До вищезазначених інформаційних систем передають дані з Системи прийняття рішень митними органами ЄС (CDS), введеної в 2017 році для забезпечення економічних операторів порталом, в якому можна отримати близько 20 видів дозволів (рис.1).

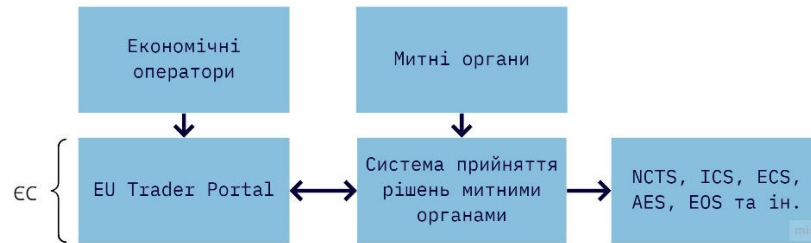

Рисунок1. Порядок звернення до CDS

Поступова інтеграція інформаційних систем ЄС і України створить безпечне середовище для оперативного завершення зовнішньоторговельних операцій, у т.ч. через спрощення процедур транзиту. Актуальним питанням залишається аналіз цих систем з точки зору даних, що дублюються й, тим самим, додатково навантажують всіх учасників цих операцій.

Література

1. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 № [4495-VI](#) // Офіційний вісник України від 04.05.2012 - 2012 р., № 32, стор. 9, ст. 1175.
2. Про затвердження Порядку виконання митних формальностей при здійсненні транзитних переміщень: Наказ МФУ від 09.10.2012 №1066 // Офіційний вісник України від 04.01.2013 - 2012 р., № 99, стор. 232, ст. 4027.
3. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони // Офіційний вісник України — 2014 р., № 75, том 1, стор. 83, ст. 2125.
4. Про режим спільного транзиту та запровадження національної електронної транзитної системи: Закон України від 12.09.2019 № 78-IX // Урядовий кур'єр від 02.10.2019. – 2019 р., №188.
5. Про внесення змін до Закону України "Про приєднання України до Протоколу про внесення змін до Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур": Закон України від 15.02.2011 № 3018-VI // Офіційний вісник України від 18.03.2011 - 2011 р., № 18, стор. 18, ст. 727.
6. Конвенція про процедуру спільного транзиту від 20.05.1987. [<https://zakon.rada.gov.ua/>].
7. Питання пропуску через державний кордон осіб, автомобільних, водних, залізничних та повітряних транспортних засобів перевізників і товарів, що переміщуються ними: Постанова Кабінету міністрів України від 21.05.2012 № 451 // Офіційний вісник України від 05.06.2012 - 2012 р., № 40, стор. 207, ст. 1546.